

NUM EXSPECTATIVA IN FEVDA IMPERII
IVS TITVLORVM ATQVE INSIGNIVM
TRIBVAT?

509

1750,1

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO GVILIELMO V.

N3

PRINCIPE ARAVSIONENSI ATQVE
NASSAVICO HEREDITARIO, RELIQVA.

PRÆSIDE

DIETER. CHRISTOPH. IHRINGK,

IVR. DOCT. ET PROF. ORD.

PVBLICE DISQVIRIT

IOANNES LAMBERTVS LAMERS,
VESALIA CLIVENSIS.

AD D. VI. M. AVGVSTI A R. S. c1750

HERBORNÆ, EX OFFICINA REGELINIANA.

VNI RESPECTATA IN TERRA IMPERII
IUS CIVILIS ALIUM INQUIRITUM
TRIVAT

REGORE ACADIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINI

DOMINO GUILIELMO V.

MASSACHUSETTENSIS REIPUBLICAE
PRaeside

DOCTORI CHRISTOPHO HERRING

IVR. DOCT. ET PROF. ORD.

JOHANNES I AMBERTVS LAMERS
VESTITA CLYVENNIS

AD M. A. 1711 A. S. 1. 1. 1.
IN OFFICINA REGIUM

SERENISSIMO ET CELSISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,

D O M I N O
GVILIELMO CAROLO
HENRICO FRISONI,

PRINCIPI ARAVSIONENSI ET NAS-
SAVICO, COMITI CATTIMELIBOCI,
VIANDAE, DECIAE, SPIGELBERGAE, BV-
RAE ET LEERDAMI, MARCHIONI CAMPO-
VERIAE ET FLISSINGAE, DOMINO ET BA-
RONI BREDAE, BEILSTENII, GRAVAE ET
AGRORVM CVCIAE, ISSELSTENII, CRA-
NENDONCAE, EINDHOVI ET LISFELDIAE,
DOMINO BREEDEVORTII, TVRNHVITII,
MONTIS S. GERTRVDIS GVILIELMOSTADII,
CLVNDERTII, AGGERIS S. MARTINI, SE-
VENBERGAE, STENOBERGAE, SVPERIORIS
INFERIORISQVE SVALWAE, NALTVICI,
GRIMBERGAE, HERISTALLI, ARLACI, NO-
SEROCI, S. VITI, BVTGENBACI, DASBVR-
GI ET VARNETONI, DOMINO INSVLAE A-
MELANDICAE, BVGGRAVIO HEREDITARIO
ANTWERPIAE ET VESVNTII, MARESCHALLO
HEREDITARIO HOLLANDIAE,

X 2

GV.

GVBERNATORI SVPREMO HERE-
DITARIO, CAPITANEO ET AMI-
RALIO GENERALI FOEDERATAE REL-
PVBLICAE BELGICAE, EQVITI
CAERVLEAE PERISCCELIDIS,
RELIQVA.

PRINCIPI AC DOMINO
LONGE CLEMENTISSIMO.

SERE-

SERENISSIME AC CELSISSIME
PRINCEPS

DOMINE LONGE CLEMEN-
TISSIME

 uamquam, quae res ipsa,
tot tantisque operum im-
mortalium monumentis
comprobata, quotidie lo-
quitur, quanta SERENISSIME PRIN-
CEPS rerum gerendarum distringarum
mole, quantaque animi magnitudi-
ne & diuina prope sapientia quum

X 3

PRO-

4
PROVINCIA RV M TVAR VM tum
TOTIVS FOEDERATAE REIPVBLI-
CAE BELGICAE felicitati dies no-
ctesque consulas , nec me quoque
latere possint , atque ideo temerita-
tis notam merito incurrere videar ,
quod specimen hoc academicum ,
NOMINI TVO CELSISSIMO con-
secratum , demississime offerre aude-
am : attamen , quum musarum prae-
sidium a reipublicae rationibus haut-
quaquam seiungendum existimes , sed
singulari plane & munificentissimo
favore eandem tueri soleas ; non sane
vereor , ne non clementissime patia-
ris , vt oculis TVIS has qualescumque
plagellas cultu obsequiosissimo subii-
ciam. TIBI debentur , CELSISSIME
PRINCEPS , tamquam fructus , quos al-
ma TVA protulit ACADEMIA HER-
BOR-

BORNENSIS, cuius commodis promo-
uendis in curis TVIS grauissimis tan-
tum impendes temporis, cui volunta-
tem in scientias augendaque earum in-
crementa maxime propitiam ipsis re-
rum argumentis benignissime facis te-
statam. TIBI has studiorum meorum
primitias sacras esse iubet iam dudum
concepta pietas, a maioribus, Nassä-
uam natale solum venerantibus, in me
quoque deriuata, quae sibi nullo mo-
do imperare potest, quin animi de-
uotissimi fideique sempiternae publi-
cum exhibeat testimonium. Dignare
SERENISSIME ET CELSISSIME PRIN-
CEPS pro immensa TVA in litteras
propensione has quoque schedas ea
fronte, qua, quidquid ex pietate pro-
ficiscitur, accipere consueuisti. Sum-
mum, quod omnia moderatur, Nu-
men

men ardentissimis precibus supplex
rogo, vt TE per amplissimum mortali-
s aevi spatium saluum praestet atque
incolumem, quo TVA, tot votis ex-
petita, tot gentibus profutura, salus
tot rerumpublicarum saluti quam
diutissime prospicere, felicitatemque
DOMVS AVGVSTAE ita stabilire pos-
sit, vt gloria EIVS non aliis, quam
quibus totius generis humani vniuersi-
tas, finibus terminetur. Ita deuo-
tissimo pectore precatur

SERENISSIMAE CELSI-
TVDINI TVAE

subiectissimus

IOANNES LAMBERTVS LAMERS,
VESALIA CLIVENSIS.

NVM
EXSPECTATIVA
IN FEVDA IMPERII
IVS TITVLORVM ATQVE
INSIGNIVM
TRIBVAT.

I.
FATA DOCTRINAE DE EXSPECTATIVIS
FEVDALIBVS ET RATIO INSTITVTI
EXPONVNTVR.

Elegans exspectatiuarum feudalium ar-
gumentum complures quidem in-
terpretes exornandum susceperunt,
attamen non omnium labores eas-
dem sibi conciliarunt laudes. Alii enim ad ista,
A quae

quae in negotio euoluenda occurrunt, momenta animos haut aduertentes, expectatiuam nihil aliud quam inuestituram quamdam conditionalem (a) esse crediderunt; aliique iterum non ea, qua par est, cura de indole eius solliciti, in parum adcuratas & a natura rei aberrantes abierunt sententias, quibus nobili huic doctrinae tenebras offuderunt potius, quam lucem adtulerunt clariorum. Neque ita iam mirum, inde tot tamque diuersas de aliis atque aliis huius argumenti capitibus in scholas non minus quam in fora irrepfisse doctorum opiniones. Praecipuum huius dissensus fundamentum in eo constituisse videtur, quod expectatiuam feudalem cum illa praebendarum beneficiorumque canonica, quae tamen maxime inter se differunt, commiscere (b) cepe-

(a) Quam superinfederationem dixerunt, ideo quod dominus priori vasallo alterum quasi addat, & de eodem inuestiat feudo, vt docent GEORG. ADAM. STRVVIVS in *synragm. iur. feud. Cap. VII. §. III. n. 2. p. 225.* & qui hunc sequutus est, SAM. STRYKIVS in *exam. iur. feud. Cap. XII.*

qu. 24. p. 212. Adpellatur quoque inuestitura de caducitate successione ab HARTMANNO PISTORIS L. II. *Quaestion. iur. quaest. XXV. n. 1. p. 188.*

(b) Vnde non tantum vocem ex iure Canonico retinuerunt, sed & eandem, quam iuxta cum aliis olim patres concilii Lateranensis, a. 1179. celebrati, in *Cap. 2. X.*

ceperint atque confundere. Non hanc pacto constitui, non ius quoddam perfectum tribuere, sed a mera sui ipsius gratia (c) dependere, neque se hac teneri arbitratus est pontifex. Et quemadmodum iam is demum laesus dicendus est, qui iuris, perfecte sibi competentis, iacturam pati cogitur: ita nec haec iterum reuocata iniuriam expectatiuario inferre creditur, quippe cui ius quaesitum haut adimit, sed sola eundem spe istud

A 2

ad-

2. X. de concessio. praebend. & eccl. non vacant. adtulerunt rationem, propter quam expectatiuas vt illicitas reiecerunt, quod scilicet votum captandae mortis contineant; iuris feudalis interpretes retinent, quoties in aequitatem expectatiuarum feudalium inquirunt, illamque remouere conantur HARTMAN. PISTORIS l. d. n. 3. & 4. p. 189. & GE. AD. STRVVIVS l. d. Cap. VII. §. 5. n. 3. p. 227. qui quamquam eandem olim mentem PLACENTINIS haesisse ex I. F. 27. 2. colligant; subiuncta tamen MEDIOLANENSIVM & CREMONENSIVM sententia abunde euincit, non de eo loqui textum, sitne expectatiua licita an illicita, sed vtrum

consensu vasalli ad expectatiuam opus sit, nec ne, quod argumentum pertractauit B. IOAN. ADAMVS KOPP in den Proben des teutschen Leben-Rechts T. II. §. 5. p. 292. Ceterum adde viri illustris AVGVSTINI a LEYSER *diff. de iniquitate expectantiarum* a. 1723. editam, quam dein quodam modo temperatam ad calcem Tom. IIII. *Meditat. ad Pand.* adiecit sub titulo: *de iniquitate & reito vsu expectantiarum.*

(c) Cap. 38. de praebend. & dignit. in 6to. quocum compares B. IVSTVM HENNINGIVM BOEHMERVM in *iur. ecclesiast. protestant.* L. III. Tit. VIII. §. 12. p. 579.

adquirendi (d) frustratur. Expectatiua feudalis contra, dum promissione, quam alter accepit, perficitur, ex conuentione omnino descendit, atque ita non potest non necessitatem producere fidem semel datam sanctissime quoque adimplendi. Insigne hoc, quod inter utramque expectatiuam intercedit, discrimen non attendisse interpretes, sed ab illa iuris canonici ad feudalem saepissime argumentum duxisse varia passim docent exempla. Ita nihil pontificem impedit, quo minus alicui praerogatiuam indulgeat, ut quamquam sit ultimus, prioribus tamen omnibus, gratiam ab ipso quoque adeptis, beneficium aliquando vacaturum (e) praeripiat. Principiis enim, modo explicatis, innixus Bonifacius VIII. (f), sufficere arbitratus est, ex tenore gratiae adparere, se hunc reliquis praeferrere uoluisse. Idem id de domino, expectatiuam feudalem cum clausula, quam uocant, anteferrere concedente adferere non dubitarunt, talemque expectatiuarium iure quodam potiori gaudere, & reli-

(d) *Cap. 39. de praeb. in BOEHMER. l. d. L. III. Tit. VIII. §. 14. p. 582.*

(e) *In Cap. 7. de concessione praebend. in 6to.*

reliquis anteferendum esse censuerunt SAMVEL STRYKIVS (g) GOTTLIEB GERHARDVS TITIVS (h) & (i) BURCHARDVS GOTTHELFF STRVVIVS. Pari ratione ad alienationem feudi consensu expectatiuarii nec opus esse, nec huic eam vel impediendi, vel a domino, vt alienatio nulla declaretur, petendi ius competere praeter modo laudatos (k) HARTMANVS PISTORIS (l) & GEORGIVS ADAMVS STRVVIVS (m) defendere conati sunt. Haec, vt alias, quae inde promanarunt, sententias (n) iam taceamus, in natura negotii

A 3 reuo-

(g) l. d. Cap. XII. qu. 33. p. 216. 18. p. 245. dominum soluendo interesse non liberari defendat.

(h) *In dem teutschen Lehn-Recht. Cap. XIII. §. 25. p. 248.*

(i) *In elem. iur. feud. Cap. VIII. §. 33. p. 287. ex edit. HELLFELDIANA a. 1745.*

(k) Nimirum SAM. STRYKIVS l. d. qu. 34. p. 217. B. G. STRVVIVS l. d. Cap. VIII. §. 41. p. 293. & G. G. TITIVS l. d. Cap. XIII. §. 21. p. 246. & Cap. XVII. §. 30. p. 325. qui expectatiuarios inter-

esse praefinito contentos esse iuberet, quamquam Cap. XIII. §.

(l) *Lib. II. Quaest. XXVIII.* qui tamen n. 6. hoc potissimum vtiur argumento, quod feudo alienato deficiat conditio, sub qua expectatiua concessa fuit.

(m) *In Syn. iur. feud. Cap. VII. §. 7. n. 7. p. 235.*

(n) Neque tamen silentio praeterire possumus tritissimam istam controuersiam circa quaestionem, *utrum dominus, expectatiuam concedens, ad feudum adpertum abscisse obligetur tradendum, an praestando id, quod inter-*

renocabilis, quale exspectatiua ex mente iuris canonici esse perhibetur, vnicum ponunt fundamentum. Vnde eo minus congruenter ad exspectatiuam feudalem fuerunt applicata, quo magis ab eius indole abhorrent. Iura exspectatiuariorum integra seruari, iubet inita conuentio, quae adeoque nec imminuere, nec iisdem auferre vquam domino licebit. Tam inepta iurium confusio non semel occasionem haesitandi praebuit, quid de speciebus obuientibus statuendum sit. Interim nostra aetate non defuerunt viri doctissimi, in multitudinem istorum erro-

interest, liberetur, saepissime agitata. CASPARVS BITSCH in *Commentar. ad vsus feud.* Lib. II. Tit. XXVI. p. 450. & GEORG. OBRECHT de *iur. feud.* Lib. II. Cap. III. p. 112. rem mero arbitrio domini relinquere videntur, quid? quod IOACHIMVS MYNSINGER *Cent.* III. *obs.* 61. n. 14. p. 303. in simplici promissione, ne ad interest quidem dominum obligari tradit, quae doctrina indoli exspectatiuae iuris canonici admodum est consentanea, siquidem ex lubitu pontificis omne

hoc pendet negotium. Idem autem ad exspectatiuam feudalem eo minus commode applicatur, quo magis dominus vi conuentionis contractae ad id, quod promissum est, abscisse praestandum compellitur, neque ita aliud pro alio inuito alteri paciscenti obtrudere potest. Recte igitur dominum feudum adpertum tradere oportere defendunt HARTM. PISTORIS L. II. *Qu.* 25. n. 22. p. 198. & GOTTL. GERH. TITIVS l. d. *Cap.* XIII. §. 18. p. 245.

errorum detegendam suas conferentes operas, ex quibus potissimum nominandi sunt (o) SIGISMUNDVS GOTTLIEB HILLIGER, (p) ANTONIVS BESSEL, (q) HENRICVS ANDREAS KOCH, & illustris (r) IACOBVS GABRIEL WOLFF. Principem tamen inter eos locum sibi vindicant eximium illud Georgiae Augustae decus (s) GEORGIVS LVDOVICVS BOEHMER, & qui sigillatim *de expectatiuis in feuda imperii* commentatus est iureconsultus meritis & fama clarissimus (t) IOANNES IACOBVS MASCOV. Vtriusque viri illustris vestigia sequimur, dum in discutienda quaestione occupati sumus: *num expectatiua, in feuda imperii concessa, ius titularum atque insignium tribuat.* Vti iisdem aliquando illustres, expecta-

(o) de necessitate consensus va-
salli in expectantiam feudi a do-
mino concedendam. Lips. 1717.

(p) de expectatiua feudali
Whiteberg. 1744.

(q) de expectatiuis & inue-
stitura euentuali cum praefat.
IOAN. PAVLLI KRESSII
Helmstad. 1735.

(r) in elementis iur. feudorum
Cap. VII.

(s) In libro singulari de indole
& natura expectatiuae & inue-
stiturae feudalis & de huius re-
nouatione Goettingae 1747. & in
diss. de obligatione successoris ex
expectatiua feudali antecessoris
ib. a. 1749.

(t) Prodiit Lipsiae a. 1719.

spectatiuam talem adeptos, experientia teste edocemur. Quae autem huius iuris sint fundamenta, vtrum ex ipsa expectatiuae indole permanet, an aliunde descendat, nemo, quantum nobis constat, huc usque disquisiuit, nisi quod quasi praeteriens eius mentionem iniecit laudatus MASCOVIUS, qui id ex pacto plerumque fieri solere (u) statuit. Quare non prorsus inutile fore confidimus, si in origines tam eminentis iuris indagandas vberiori quadam cura incumbamus. In quo argumento pertractando vt ordinis via progrediamur, de indole atque effectu expectatiuarum quaedam praemitamus necesse est.

II.

QVID SIT EXPECTATIVA.

Expectatiuae vocabulum in varias partes accipi, & quum conventionem, tum litteras expectatiuae concessae, tum maxime ius ipsum inde enatum designare praeter AVGVSTINVM a LEYSER vir ill. GEORG. LVD. BOEHMER

(u) l. d. §. 41. p. 27.

MER (a) obseruauit. In priori significatione nihil aliud est, quam conuentio, a domino cum altero inita, de feudo in euentum, si sibi adpertum fuerit, in eundem transferendo. Quoties autem ius denotat, ipsa erit facultas (b) expectatiuario competens, feudum, quam primum ad dominum redierit, acquirendi. Notioni expectatiuæ, primo loco erutæ, pro instituti ratione iam inhaeremus. Quamquam enim eandem vltima voluntate veluti per legatum (c) conferri posse non ignoremus, de ea tamen vel ideo parum solliciti sumus, quod, qui in concedendis expectatiuis in feuda imperii maiora procerum requiritur, consensus solitariam quamdam domini directi dispositionem prorsus excludat.

III.

DE EXPECTATIVA DETERMINATA VEL
INDETERMINATA, GENERALI VEL SPE-
CIALI, ONEROSA VEL GRATVITA,
ET PRECARIA.

Quandoquidem autem omnis expectatiua
B con-

(a) de indole & natur. expe-
ctat. §. 11. p. 13.

(b) ill. IO. IAC. MAS-
COV I. d. §. 1.

(c) GE. ADAM STRV-
VIVS in synt. iur. feud. Cap.
VII. §. 3. p. 222. seq.

conditionem adperture in se continet: ex domini cum expectatiuario inita conuentione pendebit, vtrum in omnem, quo feudum ad ipsum redierit, an in eum, quem sigillatim definiuit, adperture euentum eandem concedere voluerit. Expectatiua ad definitum adperture casum restricta, determinatae; in omnem vero, quo domino feudum adperture euentum (a) collata, indeterminatae nomen fortitur. Porro expectatiua vel in feudum nominatim expressum, vel in primum, quod fuerit adperture, indulgetur, vnde haec generalis, *ein vnbenannt Geding* vulgo *ein Irrlehn*, vel potius *Ehrern* siue (b) *Erstern Lehn*, illaque specialis *ein benannt Geding* adpellari consuevit. Prouti denique expectatiua aut titulo oneroso adquiritur, aut lucratiuo impetratur, alia onerosa & alia iterum nominatur gratuita. Vtra-

(a) sequimur ill. BOEHMERVM de indole & nar. expectat. §. 20. p. 25. Illam quoque generalem & hanc specialem nominant ill. MASCOV l. d. §. 2. & B. G. STRVVIUS l. d. Cap. VIII. §. 30. quam adpellationem nos expectatiuae, prouti

ti eius obiectum vel est determinatum vel indeterminatum, tribuimus.

(b) Prout docet. IOAN. SCHILTER ad ius feud. Alemannicum. Cap. XII. §. 6. p. 123.

traque ad feudum, adpertura existente, praestandum obstringitur dominus, siquidem iure Germanico eadem semper conventionis est vis ac potestas, siue gratis sit inita, siue vicissim ad aliquid praestandum obligemur. Ab his demum distinguas expectatiuam (c) precariam, quae reseruata facultate eandem reuocandi conceditur, vnde ad solum domini beneplacitum res omnis redit, velutne eam expectatiuario auferre rursus, an feudum promissum aliquando largiri.

III.

EXPECTATIVA CONVENTIONE CONDITIONALI PERFICITVR.

Quum itaque expectatiua conventionione, inter dominum & expectatiuarius inita, perficiatur:

B 2

(c) Ill. BOEHMER I. d. §. 18. & 19. p. 22. & seq. Cum expectatiua precaria adfinitate quasi iuncta est expectatiua munerum, quae imperfecta muneris aliquando conferendi promissione perficitur. Haec non nisi spem tribuit, ipsum munus suo tempore adipiscendi, interim au-

tem a promittente, quodcumque ipsi placuerit, reuocari potest. Lege, sis, quae de hac eruditissime docuit vir Celeberrimus ISRAEL GOTTLIEB CANZIVS in *disciplin. moral. disciplin. II. Part. II. Cap. VII. §. 1518. & seq. p. 597.*

tur : omnia , quibus ad conventionem contrahendam opus esse intelligitur , pariter quoque in expectatiuam cadere debere animaduertimus. Quemadmodum igitur mutuis de iure transferendo vel acquirendo consensus conventionem absoluit : ita & eodem innititur omnis (a) expectatiuae collatio. Dominus enim feudum , sibi adperiendum , alteri promittendo in id huic concedendum consentit , ratque hic promissum accipiendo abunde declarat , se feudum acquirere velle. Nihilque refert , vtrum expectatiuam precibus a domino petierit , an vltro sibi oblatam vel expresse vel tacite acceperit ; vterque ad idem tendit , & mutuis vtriusque consensus semper adest. Quum autem , quae de expectatiua celebratur , conuentio ad illum , quo feudam domino adpertum fuerit , euentum adstricta sit ; & omnis euentus , a cuius existentia actus suspenditur , conditionem inuoluat : facili negotio adparet , conditionem (b) in qualibet expectatiua contineri , ipsam-

(a) Vir illust. GEORG. LVD. BOEHMER l. d. §. 12. p. 14.

(b) I. F. 9. & II. F. 35. ad de GEORG. AD. STRV. VIVM l. d. Cap. VII. §. 5. n. 1. p. 226.

famque conventionem esse conditionalem, id-
 eoque illam, quae non sub conditione adper-
 turae contrahitur, sed pure initur, plane esse
 nullam.

EXPECTATIUA IUS CONDITIONALE AD
 REM TRIBVIT.

Omne ius ex conventione enatum audire
 ius ad rem, & prout pactum vel pure vel
 sub conditione initum fuerit, vel purum esse
 vel conditionale in vulgus omnino notum est.
 Ius (a) itaque, quod expectatiua tribuit, a-
 liud esse nequit, quam ius ad rem, atque
 id quidem propter conditionem adperturae,
 conventioni inhaerentem, non nisi conditio-
 nale. Ex hoc iam expectatiuario oritur facul-
 tas,

B 3

p. 226. ibique nominatos au- pertura expectatiuario tradendi;
 ctors. U. F. 26. §. 14. De hac domi-
 (a) Nihil iam loquimur de ni obligatione omnino legenda
 obligatione domini, quae ex est vberior explicatio, quam
 ista conventionem promanat, ne a adfert ill. G. L. BOEHMER
 via aberremus. Ex ipsa tamen in *diff. de obligatione successoris*
 pacti indole domino imponitur ex *expectatiua feud. antecess.* §.
 necessitas feudum existente ad- §. p. 6. & seq.

tas, contingente demum isto euentu, feudum, sub eo sibi promissum, a Domino exigendi. Etenim ea conuentionum conditionalium est indoles, vt nihil debeat, nihilque (b) peti possit, nisi exstiterit ista conditio, ex qua, tandem adimpleta, obligationis effectum oriri voluerunt contrahentes. Quamobrem iuris, ex expectatiua descendens, nec cedit nec venit dies, antequam feudum domino adpertum fuerit, sed pendente hac conditione suspensum simul manet ius, quod expectatiua tribuit, eiusque (c) exercitium. Expectatiuarius ergo sola spe alitur, fore, vt feudum, quod sibi sub conditione debetur, ad dominum aliquando rediturum, sibi que tum denique obuenturum sit. Et quamquam hinc dubium videatur atque incertum, num haec conditio vnumquam sit exsitura: ius tamen in eum euentum collatum, tamquam ex pacto descendens, expectatiuario perfecte competit, atque interim quum dominum impedit, quominus

(b) L. 213. D. de V. S.

ind. & nat. expect. §. 24.

(c) Saepius laudatus illustr.

p. 32.

BOEHMERVS in lib. de

minus quaedam illi moliatur contraria, tum sibi ipsi omnia ea tribuit, quae natura conventionis solet producere, quibus vero iam (d) explicandis vel ideo non immoramur, quod ad institutum nostrum parum conducant.

VI.

EADEM EST INDOLES EXSPECTATIVA-
RVM IN FEVDA IMPERII MAIORA,
NISI QVOD PROCERVVM CON-
SENSVS REQVIRITVR.

Quae hactenus de indole conventionis, qua exspectatiua perficitur, monuimus, in feudis imperii, exspectatiuarum iure concessis, pariter quoque locum inueniunt. Siue exspectatiuam imperator vltro (a) largitus sit, siue eam-

(d) Exposuit istos effectus GERH. GOTTL. TITIVS *in teutschen Lehn-Recht* Cap. XIII. §. 17. & seq. p. 244.

cuius diploma exhibet IOAN. LIMNÆVS *Tom. I. Iur. publ.* L. V. Cap. 10. n. 12. & dein MAXIMILIANVS I. a. 1486. & a. 1495. ad ERNESTVM fratrem extenderat, vid. CHRISTOPH. HERRMANN. SCHWEDER T. II. *theatr. histor. praetensio. illust.*

(a) Huius exemplum est exspectatiua quam FRIDERICVS III. *Imp.* ALBERTO Misnico in Iuliam & Montes d. 26. m. Iun. a. 1483. concesserat,

eandem proceres imperii vel precibus impetrarint, vel litium componendarum causa per transactionem (b) introductam ab imperatore confirmandam curarint; ubique imperatoris & expectatiuarii illustris mutuus adest consensus, atque adeo quaelibet expectatiua in feuda imperii non nisi ex pacto trahit originem. Et, quae ipsa huius negotii iubet indoles, ut expectatiuae non pure, sed in euentum, si feudum adpertum fuerit, conferantur, ab expectatiuis in feuda imperii haut quaquam abhor-

Instr. Lib. III. Sect. XXXIII. Cap. I. p. 424. Idem MAXIMILIANVS a. 1502. FRIDERICO Megapolitano in semissem Landgrauatus Leuchtenbergensis vltro expectatiuam dedit. Ad ea de re ANTON. FABRVM in der Staats-Cantzley Part. XIII. Cap. 12. p. 464.

(b) Tales sunt expectatiuae, quae Serenissimae domui Brandenburgicae in Pomeraniam & ducatum Megapolitanum competunt. Illius origines patent ex LVDOVICI PETRI GIOVANNI siue IOAN. PE-

TRI A LVDEWIG *Germania Principe Lib. II. Cap. II. p. 562. & 563. Id ius quanti demum effectus fuerit, docuit condita pax Osnabrugensis, cuius compares Instrum. Art. X. §. 4. & Art. XI. per tot. Vnde expectatiua in Ducatum Megapolitanum ortum duxerit, idem late disquisiuit IO. PETR. A LVDEWIG in formula ducatus Brandenburgici §. 10. litt. h. p. 89. & seq. vbi potissimum legenda, quae ex CHEMNITII Parchumensis curiae silentiarii & rerum Megapolitanarum scriptoris Codice Mspro. adtulit.*

horrent, siquidem & has non aliter ac conditione adperture adiecta ab imperatore concedi solere omnes, quotquot modo exstant, tam antiquae quam recentiores, quae de expectatiuis concipiuntur (c) litterae, luculenter probant. Atque olim quidem imperatoribus vt feuda adperta, ita & expectatiuas, pro luitu conferre licuit. Verum quum electores, WENCESLAI imp. prodigalitate commoti, hanc imperatoris de feudis disponendi facultatem restringendam arbitrarentur, ordinesque imperii, iam MAXIMILIANI I. temporibus in eo elaborantes, vt huic arbitrio modus praescriberetur, ea de re per ablegatos ad comitia Wormatiensia, a. clo cccc xxxvii. celebrata, in delineata consilii imperialis formula, quam vulgo *proiectum ordinationis regimenti* vocant, mentes suas (d) declararent: demum accidit,

C

vt

(c) Id quod satis docent formulae, wann dasselbe uns, vnsern Nachkommen am Reich vnd dem heiligen Reiche heimfallen wird, vbi que in isdem occurrentes.

auch rathschlagten, die Thenen, so Fürstenthumb, Graffschafft, herrschafft, oder andere guter zum Reich gehörig, vempfangen inhitzen oder besessen, zu bevoegen, vnd darzu zu bringen, dieselben zu empfangen mit gewohnlichen

(d) Et ita quidem: Sy sollen

vt electores, de forma regiminis in scripturam redigenda cogitantes, in capitulatione CAROLO V. oblata pacifcerentur, ne feuda maiorum prouentuum adperta v. g. principatus, comitatus & reliqua aliis iterum sub nexu clientelari concederet, nisi, qui in omnibus rerum, ad imperium pertinentium, alienationibus adhibendus erat, electorum consensus accessisset, quin potius eadem (e) in patrimonium imperii referret, eidemque tantisper reseruaret, vsque dum alia denuo accepisset incrementa. Idem id insequentibus sanctionibus imperatoriae (f) generatim de feudis cauerunt adpertis; capitulatio denique FERDINANDI II. imp.

lichen Pflichten: doch ob derselben Stuck ains oder mer Fürstenthumb oder mercklich Graffschafft, dem Reich heimgefallen vverren oder vwürden: Solz durch vnß, mit vwillen der Churfürsten darinn gehandelt vverden, die bey dem Reich fürter zu behalten, oder zu verleihen: aber minder leben, so vns, oder dem Reich heimbsfallen vverren, oder vwürden, dieselben zu verleihen,

vollen wir vns hierinn vor vnd außbehalten haben. Adi IOANNEM PHILIPPVM DATT in volum. rer. Germanicar. de pace publica Lib. III. Cap. XII. p. 618. qui totum proiectum exhibet p. 602. & seq.

(e) Capitulat. CAROLI V. Art. VIII. & XXIII. apud IOANNEM LIMNAEVM p. 40. & 43.

(f) Capitulat. FERDINANDI I.

imp. (g) ne exspectatiuae in talia feuda ab hac lege eximerentur, nominatim addidit, quod reliquae, (h) sub auspiciu cuiuslibet noui imperatoris conditae, leges regiae pariter quoque re- perierunt. Varias dein, quae de capitulatione perpetua in comitiis agebantur, lites effecerunt, vt, quae ibi proceres imperii (i) monuerant, nouae tandem (k) capitulationi, cui CAROLVS VI. imp. subscripserat, his infere- rentur verbis: *Wann auch ins künfftig Le- hen, dem Reich durch Todts-Falle oder Ver- würrckung eröffnet, und lediglich heimbsfallen werden, so etwas merckliches ertragen, als*

C 2

Chur-

DI I. Art. XXIII. apud IOAN.	XXX. & IOSEPHI Art.
LIMNAEVM p. 418. MA-	XXVIII.
XIMILIANI II. Art. XII.	(i) Proiect der bestandigen
ibid. p. 485. RVDOLPHI	Wahl-Capitulation §. II. apud
II. Art. XXV. apud eundem p.	IACOB. BERNHARD.
510. MATTHIAE Art.	MVLTZ in repraesentat. ma-
XXVIII. ibidem p. 551. seq.	iestat. imperator. p. 148.
(g) Art. XXVIII. apud	(k) Art. XI. in medio. Ea-
LIMNAEVM p. 591.	dem quoque verba adseruant Ca-
(h) Vid. Capitul. FERDI-	pitular. CAROLI VII. Art.
NANDI III. Art. XXXII. a-	XI. §. 10. & Augustissimi
pud IO. LIMNAEVM p.	FRANCISCI I. Art. XI.
674. FERDINANDI III.	§. 10.
Art. XXX. LEOPOLDI Art.	

Churfürstenthümer, Fürstenthümer, Graffschafft - Herrschafften, Stadt und dergleichen, die sollen und wollen Wir die Churfürstenthümer ohne des Churfürstlichen Collegii, die Fürstenthümer, Graff- und Herrschafften, Stadt und dergleichen aber ohne der Churfürstlicher, Fürstlicher auch (wann es nemlich eine Reichs-Stadt betreffen thut) Städtischer Collegiorum vorwissen und consens ferner niemanden leyhen, auch niemanden einige Expectantz oder Anwartung darauff geben, sondern zu Unterhaltung des Reichs Unser und Unserer nachkommender Koenig und Kaysern behalten, einziehen und incorporiren. Non igitur ad acquirendam expectatiuam sola imperatoris concessio, non solus principum electorum consensus, praeterquam ad electoratum, sufficiunt, sed suffragiis ordinum opus est, vt eiusmodi collatio suum fortiaturo valorem atque effectum. Haec autem sanctio non nisi de expectatiuis in feuda maiora intelligenda est, siquidem capitulationis verba in feudis ampliorum prouentuum vt electoratus, principatus, comitatibus, dynastiis, vrbibus & similibus

milibus concedendis, atque expectatiuis in ista largiendis procerum auctoritatem tantum requirunt. Unde pro arbitrio tam feuda minorum dignitatum & emolumentorum conferre, quam expectatiuas in illa indulgere imperatori (1) licebit.

VII.

DE IVRIBVS, QVAE EX EXPECTATIVA, IN FEVDA IMPERII CONCESSA, ORIVNTVR.

Quodsi itaque expectatiua in feuda imperii pariter quoque pacto perficitur, & in eum, quo feudum imperatori atque imperio adpertum fuerit, euentum conceditur: ius inde non aliud expectatiuarius illustris consequitur, quam quod ex qualibet expectatiua feudali promanat, ius scilicet ad rem, & ne hoc quidem purum, sed conditionatum, & proinde ad euentum adperture restriatum. Quae igitur

C 3

(1) Illustris IO. IAC. MASCOV in *diss. de expectat. in feud. imp.* §. 21--33. p. 14. & ccl. IOAN. IACOB. HELFFRICH in *diss. de casibus potiorib. extinctae expectatiuae cumprimis in feuda imperii* §. 6--9. p. 21. & seq.

gitur existente feudum promissum ab imperatore omnino exigit, immo & ipse interdum eius possessionem (a) adprehendendi facultate gaudet. Et licet forte litterae expectatiuae non omnibus feudi occupandi potestatem fecerint; consultum tamen (b) erit, maxime vbi eius-

(a) Insigne expectatiuae, cum iure feudum, quando adpertum fuerit, occupandi concessae exemplum praebet pax Osnabrugensis, cuius INSTRVM. Art. XI. §. 6. electori Brandenburgico, expectatiuam in Archiepiscopatum Magdeburgicum adepto, *ius auctoritate propria vacantem adprehendendi possessionem* indulgit. Similiter FERDINANDVS I. imp. electori Saxoniae AVGVSTO in feuda principum Anhaltinorum expectatiuam dedit, & simul ea adperta occupandi potestatem largitus est, prout testantur litterae expectatiuae, quas legendas praebet IO. CHRISTIAN. LVNIG *im Reichsarchiuo Part. special. Cont. II. p. 319.*

(b) Ill. MASCOVIUS I. d. §. 41. p. 27. Inde elector Saxoniae IOANNES GE-

ORGIVS III. cuius familiae 1507. MAXIMILIANVS I. expectatiuam in prouincias Lauenburgicas dederat, sibi ipse LEOPOLDVS a. 1687. dein confirmarat, IVLIO FRANCISCO vltimo duce a. 1689. defuncto, ducatus Saxo Lauenburgici possessionem mox adprehendebat, quum principes Anhaltini tamquam agnati; dices Megapolitani vi pastorum, de successione iam a. 1431. initorum; duces Luneburgici ex pacto quodam confraternitatis; & denique duces Saxoniae lineae Ernestinae ius praelationis ex expectatiua MAXIMILIANI I. sibi vindicaturi, eisdem quoque terras Lauenburgicas postulare, vt latius dixit IACOB. WILHELM. IMHOF in *notitia S. Rom. Germ. Imp. prae- cer. L. III. Cap. 10. §. 13. p. 287.*

eiusdem feudi plures adfuerint aemuli , & ab imperatore feudum petere , & simul sibi de possessione eiusque defensione prospicere. Antequam vero feudum vacauerit , nullum expectatiuario illustri poterit oriri ius , nullumque competere eius exercitium , siquidem vtrumque ab adperture euentu suspenditur , & hoc tandem contingente suum fortitur effectum. Interim saltim imperatorem ad conditionalem hanc feudi imperii promissionem adimplendam tenet obligatum , eumque vi conventionis prohibet , quominus aliter de feudo aut eius parte disponat , ne ita , quod sibi sub conditione debetur , ius contra fidem datam vel violetur vel imminuatur. Quum igitur ex expectatiua in feuda imperii ante adperture euentum expectatiuariis illustribus nondum ius ad rem competat , sed conditione aliquando existente demum nascatur : non sane ista iam titulis prouinciarum , in quas expectatiuas ad-
epte

287. & 288. edit. *Stutgard.* a. 1699. & CHRISTOPH. HERMANN SCHWEDER in *theatr. histor. prae-*
tens. & controuers. illustr. Tom. II. Lib. III. Sect. XXXIII. Cap. 5. p. 440. & 441.

epi sunt ; earumque insignibus in antecessum
vtendi ius tribuet , prout pluribus statim do-
cebimus.

ORIGINES TITVLORVM , QVIBVS IMPE-
RII PROCERES VTVNTVR , IN-
DAGANTVR.

Variam esse tituli , significationem , idque
vocabulum & rebus & personis tribui , atque
tum quidem vel dignitatem siue statum , quo
gaudent mortales , vel verba , quae nomini-
bus honoris causa deprehenduntur adiecta , de-
notare late exposuit (a) GERHARDVS FELT-
MANN. Ex huius proinde mente in *brevi in-
staque honoris , personae debiti , aut muneris ,
ei dati , aut rerum nota* consistit titulus. E-
minentissimi iam illius , in quo rectores re-
rum publicarum collocatos videmus , fastigii
characteres , quibus eorum dignitas & potestas
in-

(a) In tractatu de titulis ho-
norum Lib. I. Cap. III. §. 9.
Cap. III. & V. p. 16. & seq.
cui addas SAMVELEM PV-

FENDORF de iur. natur. &
Gent. Lib. I. Cap. I. §. 18. P.
16. edit. Francofurt. a. 1684.

indicantur, nomen titulorum omnino merentur. Quodsi de iis historiarum monumenta perlustrare libuerit: non quoslibet imperantes eodem dignitatis vocabulo salutari, sed alios (b) imperatores, alios reges, alios denique alio titulo ornari solere, facili negotio animaduertes. Id quod in primis tulit, seruatque etiam nunc vsus Germaniae, cuius proceres ab antiquissimis inde temporibus pro diuersa muneris honorisue amplitudine mox reges, mox duces, mox comites (c) adpellatos, aliosque posteriori aetate, marchionum, landgrauiorum, principum similibusque titulis insignitos fuisse deprehendimus. Caue autem existimes, in more quoque fuisse positum, vt ea, quae hodie titulis inserta leguntur, prouinciarum nomina

D iisdem

(b) Legas omnino, quae cam in rem adfert IOAN. PETR. A LVDEWIG in opusc. de iure reges adpellandi Cap. I. §. 5. & seq. Tom. I. opuscul. miscellor. col. 10. & seq. & de auspicio Regum §. 3. & seq. ibid. col. 122. & 123.

(c) G. CORN. TACLTVS de mor. Germ. Cap. VII.

XII. XXXXIII. & XXXXIII. vide IOAN. NICOLAVM HERTIVM de veteris German. popul. Part. I. Cap. III. §. 5. & seq. Vol. II. opusc. p. 35. & in notitia regn. Francor. veter. Cap. V. §. 21. & seq. ibid. p. 248. edit. Francof. a. 1737.

iisdem & olim quoque adscribi potuerint. Titulo quidem ducum eas, quas administrabant, ditiones interdum additas, comites tamen non a pagis, quibus praeerant, fuisse dictos, quin potius pagos a comitibus (d) nomina accepisse reperimus. Post HENRICVM III. demum inualuit, vt comites ab arce, aut municipio, aut alio quouis loco (e) deriuarent titulos, & proinde (f) regionum nomina adponerent. Neque fortassis alia eius rei est ratio, quam, quod initio Ducum comitumque dignitas, muneris instar modo collata, in posteros non transfret, nisi a regibus iisdem concessa fuisset.

Ex

(d) IO. NICOL. HERTIVS de orig. & progr. special. R. G. I. *Herumpublicar.* § 7. vbi in notis n. 16. ex MADERI antiquitat. *Brunsvicens. Part. 4.* haec addit exempla: In charta OTTONIS II. a. 981. in pago Scitici nuncupato in Comitatu Geronis, OTTONIS III. a. 1003. in pago Tilerhi in Comitatu Helimanni Comitris, in pago Merstern in Comitatu eiusdem Comitris &c. HENRICI III. a. 1003.

in pago Hardegone & in Comitatu Riechperti. Vol. II. Tom. II. opusc. p. 15.

(e) Quod bene monuit venerandus senex, vir ampl. IO. DAVID KOEHLER in *der teutschen Reichs - Historie* sub Henrico III. p. 140.

(f) Prout ex GVILLMANNO Lib. 3. *Habsp.* p. 70. docuit IO. NIC. HERTIVS de superioritate territoriali §. 86. Vol. I. Tom. II. opuscul. p. 249.

Ex quo enim tempore (g) ducatus, marchio-
natus, landgraviatus, comitatus, & reliquae
D. 2 digni-

(g) Quod in genere HEN-
RICI VI. temporibus conti-
gisse nouimus. Licet enim de-
clinante domo MEROVIN-
GICA patri duci succederet fi-
lius, attamen CAROLVS M.
formidandae potestati ducum
admodum infestus, prouincias
& plerumque pagos comitibus
regendos non nisi solus confere-
bat. Verum LVDOVICVS
PIVS, qui & villas regias
quae erant sui & ani & iritani
fidelibus suis in possessiones sem-
piternas tradiderat, prouincias
in ducatus iterum redegit, ita
vt postremis Carolingicae stirpis
temporibus Germania in quin-
que ducatus Baioaricum, Sue-
uicum, Francicum, Lotharin-
gicum & Saxonicum diuisa esset.
Iam sub CONRADO Imp.
Henricus patre Ottone defuncto
libera potestate in Saxonia regna-
uit. HENRICVS Auiceps
Arnulfo Baioariam plenissimo iu-
re concessit. OTTONIS M.
permissu Vto comes, quicquid
beneficii aut praefectarum ha-

buit, quasi hereditatem inter fi-
lios diuisit. Nec CONRA-
DVS Salicus passus est, vt an-
tiqua parentum beneficia posteris
anferrentur. Denique alia pas-
sim leguntur exempla, quae
imperante familia Saxonica &
Franconica in primis post HEN-
RICVM IIII. filios ducatus
comitatusue paternos successionis
veluti iure sibi vindicasse docent.
Tandem vero Sueuicus impera-
tor scilicet HENRICVS VI.
legem instituit, vt fenda suc-
cessionis iure ad proximioris a-
gnationis gradus deuoluerentur,
quum antea magis ex gratia prin-
cipis penderent, prouti ex GER-
VASIO TILBERIEN-
SI recte notauit IO. NIC.
HERTIVS de or. & progr.
spec. R. G. I. rerumpubl. §. 7.
Vol. II. Tom. II. opusc. p. 13.
Praeter hunc quoque sequuti su-
mus IOAN. HENRICVM
BOECLER de rebus Saeculi
a Christo nat. VIII. & X. p.
250. & seq. & HERMAN-
NVM CONRING in diff.
de

dignitates ad descendentes successionis iure transmittabantur, aliaeque regiones quoque alodiales fiebant, frequentissima denique in titulis territoriorum, quae possidebant proceres imperii, occurrit mentio. Quare & saeculo XIII. exempla (h) passim sunt obuia, quae nobilitatem Germaniae superiorem ab ipso domi-

de ducibus & Comitibus imperii German. §. 13. & seq. exercitat. academ. de republ. imp. Germ. p. 159. & seq. qui omnes auctorum coactorum testimonia adtulerunt, addas denique vir. ampl. IO. DAV. KOEHLER. I reutsche Reichs-Hist. p. 139. & 197.

(h) Quorum varia collegit vir. ampl. IOAN. IACOB REINHARD *im II. Theil der Juristisch und Historischen kleinen Ausführungen II. Auführ. §. 5. not. a. p. 106. & seq. Idem iam animadvertit IOAN. PETRVS A LVDEWIG de diff. iur. Rom. & Germ. in titulo imperiali diff. VII. §. 5. not. gg. opusc. miscel. col. 1013. Eundem fere morem seruauit Gallia, cuius popiles saeculo XI. ineunte a lo-*

cis dominiorum acceperunt titulos. Illustre eius rei exemplum dedit IOANNES MABIL-LON *de re diplomat. Lib. II. Cap. VII. §. 3. p. 93. quod eiusdem verbis recensere licebit. In Chartario, inquit, Vserchensi apud Lemouices legitur eiusmodi cognomentum duplex, a patre simul & loco domini acceptum, ubi Geraldus Petri de Noalas, id est filius Petri de Noalas, dedit Deo & sancto Petro pro anima patris sui ac matris suae partem suam de terra Molnat in parochia S. Vincentiani, & rel. Dein pergit: Ibi habes cognomen duplex, unum a Petro Geraldii patri; alterum a Noalas, qui locus est in pago Lemouicensi, unde nomen traxit illustrissima familia de Noaliis.*

micilii loco titulos sibi sumfisse, sedibusque mutatis, & hos immutasse euincunt.

VIII.

DE MORE PLVRIVM PROVINCIARVM
NOMINA TITVLIS DIGNITATVM AD-
ICIENDI.

Hinc ergo proceres imperii Romano Germanici a territoriis, quae vel feudi vel alodii iure tenebant, acceperunt quasi cognomina, ex quibus dignitatum vocabulis adiectis, hodierni eorundem enati sunt tituli. Quemadmodum autem iam ii a regionibus desumi solebant: ita dein mox factum fuit, vt, quoties quis pluribus imperaret prouinciis, earundem omnium in titulo mentionem iniiceret. Cuius rei initia ad FRIDERICI I. tempora vel ideo referenda esse videntur, quod Henricus Leo Saxoniae dux, recuperata Bauaria, ab vtroque ducatu (a) titulum deriuarit.

D 3

(a) Id quod ex *Chronico A LVDEWIG I. d. diff.*
REICHERSBERGENSI VIII. §. 7. not. II. Tom. II.
ad a. 1162. repetit IO. PETR. Lib. III. opusc. col. 1018.

rit. Antea enim ditiones raro admodum connexas, nec (b) vni eidemque personae datas fuisse ex sententia CONRADI III. imp. colligere licebit, qui, quum praedecessor eius LOTHARIVS Henrico genero suo, cui Bauaria, tum simul Austriam complectens, parebat, Saxoniam praeterea subiecisset, *quemquam* (c) principum duos tenere ducatus iniustum esse arbitrabatur. Simul ac vero saeculis XIII. atque insequentibus interdum ducatus, & saepissime comitatus variis ex caussis conglutinari coeperunt; dignitatum tituli non potuerunt non inde adaugeri, illisque prouinciarum, noue adquisitarum, nomina pariter quoque adscribi. Atque haut scio, an huic mori diligentiori cura seruando ansam obtulerit ipse FRIDERICVS II. imperator, titulum regis Hierosoly-

(b) Neque praeter exempla LOTHARII tempora alia fe-
 Otonis Sueuorum ducis, cui re occurrebant; illa commemorant
 Baioariam, Henrico siue He- LAMBERTVS SCAFFNA-
 zilone duce a dignitate remoto, BVRG. ad a. 974. & 1070.
 OTTO II. concessit, atque & CHRONOGRAPHVS
 Otonis ducis Saxoniae, cui SAXO ad a. 1071. p. 259.
 AGNES mater & tutrix (c) Sunt verba HELMOL-
 HENRICI III. imp. duca- DI Lib. I. Chron. Slanic. Cap.
 tum Bauariae dederat, ante 54.

folymae & Siciliae, quo (d) utebatur, tanti aestimans, ut aegerrime ferret, Gregorium VIII. pontificem priorem istum in litteris ad se datis non adiecisse, eumque de illo omisso se (e) excusare oporteret. Saltim patris exemplum imitati sunt (f) filii, quum HENRICVS Romanorum rex, ducis Sueviae titulum sibi tribuens, tum CONRADVS III. qui se regem Hierosolymae atque Siciliae adpellare consuevit. Denique nec desunt eiusdem aevi documenta, ex quibus comites, plurium comitatum possessores, singulorum nomina dignitatum titulis

(d) Prouti ex diplomatibus eius perspicitur, quorum varia exhibet WILHELMVS HEDA *de episcopis Vltraiecin.* p. 196. & 197. Carolingorum aeuo iam deprehenduntur diplomata, in quibus imperatores Francici se nominarunt reges Francorum & Langobardorum, quod & de CAROLO M. & de successoribus probat IOAN. MABILLON. *de re dipl.* Lib. II. Cap. 3. §. 7. p. 72. & seq. Ceterum complures FRIDERICI in imperio successores eum hac in re sequutos fuisse

docent exempla, quae collegit HERMANN. CONRING *in exercitat. de imperatore R. G.* §. 43. *exercitat. academ.* p. 60.

(e) Litteras excusationis Gregorii VIII. ad FRIDERICVM ex RAYNALDO T. XIII. ad a. 1231. n. XI. retulit SIMON FRIDER. HAHN *in der Einleitung zu der teutschen Staats-Reichs- und Kayser-Historie* Tom. III. Cap. III. §. 15. *in not. litt. q.* p. 213.

(f) SIM. FRID. HAHN *l. d. in not. litt. p.* p. 213.

lis addidisse (g) luculenter adparet. Quem ritum postea eo minus imperii proceres (h) neglexerunt, quo clariora titulos iuris votorum in comitiis sibi competentis existimabant testimonia, siquidem numero territoriorum idem simul numerus suffragiorum respondebat.

X.

IMPERII ORDINES TITVLOS QVOQVE
PROVINCIA RV M, QVAS NON POS-
SIDENT, SIBI ADSCRI-
BVNT.

Neque tantummodo ab iis quas tamquam allodia vel feuda possident, verum & ab aliis, quas non tenent, ditionibus proceres imperii deriuarunt titulos. Cuius rei natales si coniecturis adsequi liceret, illi fortassis debent

(g) IO. IAC. REINHARD
l. d. p. 111.

(h) Quam obseruationem debemus IO. PETR. DE LV-
DEWIG l. d. diff. VIII. §.
7. not. II. col. 1018. vbi Caroli
III. temporibus frequentiore

in titulis plurium regionum mentionem factam fuisse docet; idque MAXIMILIANI I. aetate in consuetudinem abiisse addit in *German. Principe Lib. VI. Cap. II. p. 65.*

bentur, quod filii illustres, hereditatem paternam inter se diidentes, a terris, quas quisque accipiebat, peculiare sortiti sint titulos, & simul nomen parentis, a tota ditione vel potiori eius sede, vbi habitarat, desumptum (a) adscripserint, atque id ipsum postgeniti, qui apanagio modo contenti esse iubebantur, aeque (b) retinuerint. Quem quidem morem ad solam generis nobilitatem vel gentem indicandam tam sollicitè principes seruasse nobis certe persuadere hautquaquam possumus; quin

E po

(a) Adstipulantur coniecturae complures terrarum partitiones, ex quibus eam serenissimae domus Nassauiae, inter WALRAMVM atque OTTONEM a. 1255. factam modo nominamus, cuius litterae profertur apud ampl. IO. IAC. REINHARD I. d. *bey der zweytsen Ausföhrung* N. I. p. 272. qui quamquam vtriusque lineae descendentes nomen Nassauiae ideo commune habuisse putet, *Part. I. Ausföhrung* VI. §. 4. *not. r.* p. 301. & I. d. §. 2. *not. c.* p. 187. quod castrum in Nassau - - cum omnibus iuribus & adpendentiis

suis ad ipsum castrum in Nassau pertinentibus ratione domini indiuise permanere iusserint; attamen non tantum propter communionem sedis originis id fieri consueuisse, sed & generale provinciae nomen vt plurimum retentum fuisse, innumera fere diuisionum docent exempla, vt rege dixit IO. NIC. HERTIVS de sup. territor. §. 86. in f. & in not. n. 26. opusculor. p. 249.

(b) Saepius laudatus IO. PETR. A LVDEWIG de *rit. imp. diff.* VIII. §. 7. *not. nn. col. 1019.*

potius nomina veluti iuris (c) sanguinis, atque inde obuenientis aliquando successionis documenta adhibuisse arbitramur, licet complures titulis regionum quondam possellarum, ad situam earum (d) conseruandam memoriam delictari non ignoremus. Atque ita effectum videtur, vt dein & alii, quibus vel pactis, vel transactionibus, aliisue modis ad ditiones aliorum aspirandi ius fuerat acquisitum, in legitimis successionebus vsitatum ritum huc iam extendere, titulosque prouinciarum in antecessum sibi vindicare coeperint, quo ita iurium suorum (e) quotidie in oculis ferrent signacula. Quum igitur

(c) GERHARD. FELTMANN l. d. *Cap. XXI. §. 20. p. 101.* & SAM. PVFENDORF *de iur. nat. & gent. Lib. I. Cap. I. §. 18. p. 17.* FELTMANN. l. d. *Cap. XX. §. 9. p. 92.*

(d) Exemplum tituli Austriaci huc spectat, in quo comitatus Habsburgici & Landgrauatus Alsatiae nomina leguntur, licet ipsa territoria aliis iam dudum subiecta sint, adi IO. PETR. A LVDEWIG l. d. §. 7. *not. 60. col. 1020.* & G. FELTMANN. l. d. §. 7. *not. 60. col. 1018.* qui & in fundamentum inquirens, quare Brunsvicensis se modo duces Brunsvicensis & Lüneburgenses adpellent, eodem fere vitur argumen-

gitur ex titulis citra possessionem territorii adscriptis, iuris, vel ex prouidentia maiorum vel ex pacto competentis, argumenta elicirentur: mox principes horumque descendentes exactiori quadam diligentia ista sibi tribuendos curarunt, quin & non nulli, qui in ditiones aliorum ius adquisuerant, nec tamen nominibus utebantur, in eo quam maxime elaborarunt, vt earundem (f) ornarentur titulis, quo effectibus, qui in-

E 2

gumento, dum ait, *suis iuribus domum hanc omnino consu-tere, omissione tituli aliarum ditionum. Ita enim e tituli silentio, ad iurium Leonini patrimonii derelictionem aut praescriptionem nemo arguere potest. Quod utique fieri posset; si hac parte alios Germaniae principes, qui iurium memoriam in titulis renouant, & ipsi imitentur; in Germ. Principe Lib. VI. Cap. 2. p. 65. & seq. Eodem fere incidit, quod de ducibus Silesiae vir ampl. FRIDER. CAROL. MOSER in dem Versuch einer Staats - Grammatic Part. II. Cap. 4. p. 274. his enarrat verbis: Als Schlesen annoch gantz bey dem kayserlich-oesterreichischen Hause war, wurde keinem der schleischen Fürsten vergennt, bey dem Wort Schlesen die Particul und beyzufügen, z. E. Dux Silesiae & Troppaniae, sondern es durffte nur gesetzt vverden Dux Silesiae Troppaniae, vveilen das erstere eine Praetension auf gantz Schlesen nach sich zu ziehen schiene.*

(f) Vide die königlich Preussische Titul - Controuers wegen Mecklenburg mit dem Herzog von Mecklenburg - Strelitz in Elector. iur. publ. Tom. II. Part. II. n. 9. p. 150. & seq.

de promanare creduntur, pariter quoque fruerentur.

XI.

DE NON NVLLIS EFFECTIBVS, QVI EX
EIVSMODI TITVLIS ORIRI DICVN-
TVR.

Insignes admodum talium titulorum effectus esse (a) late quidem monstravit, inter eos tamen simul varios perexigui momenti retulit GERHARDVS FELTMANN. Quodsi ad illorum origines, quales nos existisse arbitramur, respicere libuerit, eos indolem titulorum, qui cum possessione rerum coniuncti sunt, magnopere imitari patebit. Atque inde omnia fere descendunt, quae de vi atque potestate titulorum sine re leguntur adserta. Quorum ut quaedam recensamus, ad id reuertimur, quod paullo ante de successionis iure, (b) vsu tituli probando, tradidimus. Eo, quo regiones ad descendentes transmittebantur, tempo-

(a) *de titul. honor. Cap. XXI.* Cap. XXI. §. 20. vbi tamen nullas sententiae rationes profert.

(b) G. FELTMANN l. d.

re, titulos enatos, & quoties ad istas incrementum accessit, toties hos quoque in signum nouarum possessionum auctos fuisse supra iam non semel monuimus. Quemadmodum postea in partitionibus terrarum illustrium titulus, quo maiores, omnes istas ditiones possidentes, gauisi fuerant, a diuidentibus integer fere retinebatur; ipsis vero prouinciis semel concessa qualitas hereditaria iis semper inhaerebat, vt ideo altera stirpe extincta ad alteram omnino deuoluerentur: ita non potuit non titulus, citra rei possessionem ab agnatis interim adhibitus, tamquam indicium iuris aliquando succedendi considerari. Quae licet fortassis ad eos, qui aliunde quandoque titulos prouinciarum sibi vindicant, minus quadrare videantur: attamen, si nec largieris hos, illorum morem imitatos, paria cum iis emolumenta nactos fuisse, id saltem perpendas, quod tituli ex possessionibus prouinciarum, hereditario iure in alios transeuntium, suum duxerint ortum. Siue iam ex iure sanguinis, siue ex aliis causis ius in aliorum ditiones sibi competere contendant, omnes cer-

te non nisi de regionibus istis, possessore tandem obeunte, in se transferendis, & proinde de successione acquirenda sunt solliciti, vt adeo hereditarii iuris in his aeque ac in illis titulis deprehendantur vestigia. Porro effectum eiusmodi titulorum in eo collocatum (c) defendunt, vt terras, a quibus desumuntur, eius gentis olim fuisse demonstrant. Verum id nimis generaliter dictum esse quilibet facile perspiciet, siquidem & ii, qui sibi denuo ditiones comparant, titulos earum, antequam possessionem adepti sint, iam solent adscribere. Ad bona igitur, quae a primo acquirente ad descendentes sanguinis iure perueniunt, eo magis sententia restringenda est, quo minus is, qui, v. c. pacto, de successione inito, alterius prouincias sibi & ex se oriundis stipulatus, titulo in antecessum vitur, vllam vnquam earum partem re ipsa (d) possedit, & quo

(c) IDEM l.d. §. 24. & seq.

(d) Vt patet ex titulo Pomeraniae, quo olim Brandenburgica domus vsa fuit, quum tamen illam nequaquam possedisset, vsque dum pax Osnabru-

gensis litem inde ortam componeret; INSTR. PAC. OSN. Art. X. §. 4. & seq. Rem omnem enatrat IO. PETR. A LVDEWIG in *Germ. Princ. Lib. II. Cap. 2. p. 561. & seq.*

quo minus iam eius posterī, dum nomen adseruant, istas ad terras, a familia quondam possessas, referre possunt. Denique rem in titulo commemoratam praescriptionis exitum (e) impedire arbitrantur. Qui enim palam titulum territorii, quod alter bona fide tenet, vsurpat, ius, quod sibi in illo adserit, abunde eo ipso declarat. Atque id ita publice possessori denunciari, hic vero simul in mala fide constitui (f) dicitur. Quum autem indoles bonorum clientelarium atque auitorum rarissime inter imperii proceres (g) praescriptionem admittat; non adeo frequenti ad istam titulorum vim opus erit refugio, cui iam aequae atque aliis, qui titulis tribuuntur, effectibus, nostro argumento parum inferuentibus, non vacamus explicandis.

XII.

(e) IO. P. ALVDEWIG FELTMANN l. d. §. 2. de rit. imp. diff. VIII. not. mm. p. 96.
 Lib. III. opusc. col. 1018. & (g) Quod eruditissime monstravit B. IO. AD. KOPP. in der Ausführung des Hochfürstlichen Hauses Hessen-Cassel Erbrecht auf das Hertzogthum Brabant §. 18. p. 39. & seq.

THEODORVS HOEPINGK de insigniis sue armor. prisca & nouo iure Cap. XXII. §. 7. n. 226. & seq. pag. 1038. col. 2.

(f) Saepe nominatus G. seq.

XII.
 QVA RATIONE INSIGNIA TERRITORIO-
 RVM SYMBOLA EVASERINT,
 DISQVIRITVR.

Externa illa eminentioris procerum imperii potestatis symbola, quae eorum insignia appellantur, non aliunde quam ab expeditionibus sacris cruce signatis (a) trahunt originem. Qui enim iam olim clypei variis picturis ornati conspiciuntur, talia profecto non fuere signa symbolica, certo metallorum, vellerum, colorumque selectu & ordine distincta, qualia ex eo demum tempore vsque ad nostram aetatem (b) insignia repraesentant. Et licet tum qui-

(a) Id clarissime ostendit IOAN. IACOBVS CHIFFLETIVS in *Lilio Francico veritate Historica Botanica & Heraldica illustrato* Cap. VI. p. 44. & seq. quem reliqui omnes auctores sequuti sunt.

(b) Magnum hanc sententia in sigillis reperit praesidium, dum nullum, a quo falsitatis suspicio absit, saeculo XI. antiquius reperire licet, quod in-

signia gentilicia praeferat, ut optime monet vir clariss. CHRISTIANVS HENRICVS ECKHARD in *introduct. in rem diplomat. praecipue Germaniam procerum*. §. XI. n. *, p. 11. quocum compares b. IVST. HENNING. BOEHMERVM in *diff. de varia iurium innovat. per expedit. cruce signat.* Cap. III. §. V.

quidem principes, Saracenis interitum minantes, eiusmodi sibi insignia eligerent, vt tot gentes, tot domini, tot milites a se inuicem distinguerentur: attamen & mox dignitates sigillatim indicare, in familia permanere, quin & integris prouinciis veluti inhaerere (c) coeperunt. Eumque in finem in ipsa terra sancta defunctorum scuta (d) ad natale referebantur solum, vt posterii iisdem, quibus parentes, armis vterentur; quo factum est, vt in prouerbium (e) demum abiret, *ein ehelich gebobren Kind behalt seines Vaters Heer-Schild.* Deinde quum ineunte saeculo XI. bona clientelaria ad descendentes frequentissime transmitterentur, liberi que, ad paternas ditiones iam adspirantes, paterna sibi simul vindicarent insignia: haut difficile erit intellectu, qua tandem ratione ista territorium symbola euaserint, & quum gen-
 F tem,

(c) Vt docet IO. WIL- CHIFFLETIVS I. d. *Cap.*
 HELMVS WALDSCHMIEDT V. p. 43.
 in *diss. de mutatione insign. & sigillor. S. R. I. Statuum.* §. VIII, p. 23.
 (e) In quod commentatus est IO. NIC. HERTIVS *Lib. II. paroeimiar. iur. Germ. paroeim. VI. Vol. II. Tom. III. c. pusc. p. 398.*

(d) Quod adserit IO. IAC.

tem, intum prouinciarum possessionem indigitarint. Hoc saltem tam verum est, quam quod verissimum, insignia vexillis, quibus feudorum regalium inuestitura peragebatur, fuisse intexta. Talia demum post tempora HENRICI VI., qui legis de beneficiis in posteros transeuntibus auctor existit, vexilla deprehendi, luculentis demonstrauit exemplis (f) NICOLAUS HIERONIMVS GYNDLING. Quis vero nescit, sollemni hoc inuestiturae actu feudum symbolice traditum intelligi. Tot ideo vexilla praeferebantur, vel saltem tot iis inferebantur insignia, quot quis regiones (g) clientelari nexu tenebat. Inde ergo arma gentilitia iam saeculo XIII. territoriorum, quae quis possidebat, facta videntur symbola.

XIII.

(f) *In commentatione de feud. vexillis vulgo feudis imperii regalibus* §. XXVI. p. 63. ed. Ien. a. 1740.

i. d. §. XXVII. p. 66. & THEODOR. HOEPINGK *de insign. prisc. & nou. iur. Cap. VIII. n. 257. & seq. p. 556. & seq.*

(g) N. H. GYNDLING

XIII.
DE VSV INSIGNIVM PLVRIVM PROVIN-
CIARVM ET SIGILLATIM EARVM, QVAE
NONDVM POSSIDENTVR.

Simul atque igitur quis alias denuo pro-
vincias adquisiverat, earundem quoque in sol-
lemni investitura mox adhibebantur (a) insi-
gnia. Et quemadmodum posteriori aetate sin-
gularum ditionum tituli diligentissima adscribe-
bantur cura: ita & novarum (b) accessio-
num imagines sedulo exprimi, cum armis re-
gionum autitarum coniungi, eidemque scu-

F 2 to

(a) Varias insignium mutatio-
nes atque incrementa late ostendit
laudatus IO. WILHELM WALDSCHMIEDT l. d.
§. VIII. & seq. Interdum & insignia propria, vel eorum partes
cum aliis communicabantur, cuius rei exemplum praebet Ru-
pertus senior Palatinus Adolpho
& Ioanni Comitibus Nassaviae,
Gerlaci filiis, Adolphi regis nepo-
ribus, Spirae a. 1353. insigne
leonis aurei, inter duo cornua
galeae impositi, concedens, te-

ste MARQVARDO FRE-
HERO *in origin. Palatin. Cap.*
XIII. p. 118. Tales insignium
communicationes singularis fau-
oris tesseras habitas fuisse monet,
& plura exempla addit IO.
NIC. HERTIVS *de Superior.*
virat. territor. §. LXXXX. opusc.
Vol. I. Tom. II. p. 253.

(b) Laudatus J. W. WALD-
SCHMIEDT l. d. §. XV. p.
42. & 43. & THEOD. HOE-
PINGK l. d. *Cap. XI. §. 3.*
n. 67. p. 733.

to (c) coeperunt superaddi. Insignia enim cum titulis pari passu ambulasse, vbiq; fere obseruare licebit. Nec aliunde esse opinamur, quod liberi paterna territoria inter se diuidentes, vel integra (d) insignia vel praecipuam (c) saltim eorum partem retinuerint. Similiter apanagiatorum insignia aliis quidem coloribus notitue quibusdam adiectis (f) olim distingue-

(c) Interim domus Austriaca non omnium, quibus gaudet, prouinciarum insignia adhibere solet. Huius rei rationes expendit IO. PETR. A LVDEWIG in *Germ. Princ. Lib. I. Cap. VII §. I. not. a. p. 449.* quas ideo adiciere licebit, quod simul ad alios, hunc morem fortassis imitantes, quadrent. Ita autem ille: *Aliis principibus solenne est, ut titulus insignibus, insignia titulo ex aere respondeant. Hoc si etiam imitari uellent Austriaci, vel ingens spatium requireretur ad pingendum singula sigillatim, euaderetque insigne vel mole sua portentosum, vel in minutissimis figuris, ut uix posset cognosci. Migrant*

itaque mores Austriaci, sistantque in suis insigniis porissimarum tantum prouinciarum imagines.

(d) I. W. WALDSMIEDT l. d. §. XII. p. 32.

(e) Id quod variis exemplis probat uir ampl. IO. IAC. REINHARD Tom. I. *Ausführung VI. §. 13.* in not. lit. g. p. 312. Ceterum in mutationum causas late inquirat PHILIPPVS IACOB. SPENER in opere *Herald. Part. I. toto Cap. 8.*

(f) PHIL. IAC. SPENER l. d. Part. I. Cap. 8. §. 7. & 10. Quod enim ad recentiora tempora adinet: omnes eiusdem familiae lineas iisdem insignibus uti solere, praeter EVM-

guebantur, ipsum tamen principale symbolum numquam non fuit adseruatum. Quum itaque ex eadem familia oriundi iisdem plerumque armis vterentur, & ad quemlibet eorum, suo aliquando ordine successurum, familiae bona peruenirent; insignia aequae ac titulos iuris succedendi (g) indicia & effectus esse crediderunt. Quorum vestigia iam si videntur sequuti, qui, accessiones terrarum ex aliis causis postulantes, de eo, quam maxime fuere solliciti, ut iurium conseruandorum gratia tam (h) titulorum quam insignium vsum mox in antecessum adquirerent.

F 3 XIII.

EVMDEM *ibid.* obseruat
GEORG. HENRIC.
SPRINGSFELD *de apatagio* Cap. XI. n. 88. p. 186.
Adde IACOB. MENOCHIVM de Galliae more loquentem *Consil.* 1261. n. 9. *Tom.* XIII. p. 183.
(g) Insignia iuris succedendi documenta esse tradunt T. HOEPINGK l. d. *Cap.* VIII.

§. 4. n. 293. & seq. P. I. SPENER l. d. *Parr.* I. *Cap.* I. §. 34. & IACOB THEOPHILVS LINCK in *diff. de probat. per arma & insignia gentilitia* Cap. III. §. 5. Adde denique IO. PETR. A LVDEWIG in *Germ. princ. Lib.* II. *Cap.* II. p. 581.
(h) Compara, si lubet, §. X. supra

XIII.
 EXPECTATIVA IN FEVDA IMPERII IVS
 TITVLORVM ATQVE INSIGNIVM
 NON TRIBVIT.

Perlustrata iam expectatiuae in feuda imperii natura atque indole, perlustrato itidem titulorum & insignium vsu; reliquum est, vt in id inquiramus, num ex illa concessa ius titulorum atque insignium promanet. Id quidem effectibus, ex impetrata expectatiua descendentibus, accensere haut dubitavit ^(a) vir amplissimus IOANNES IACOBVS HELFFRICH; at magnopere vereor, ne non haec sententia omni prorsus fundamento sit destituta. Certe si ad indolem expectatiuae respicere libuerit, res se omnino secus habebit. Quandoquidem enim omnis expectatiua ius ad rem conditionale producit, quod existente demum adperturae euentu suum sortitur valorem: sequatur necesse est, vt, quam diu pender ista conditio, ius quoque expectatiuarii illustris pari-

(a) In *diff. de casibus potioribus* in feuda imp. R. G. §. XXXII. p. 32.

pariter atque eius exercitium (b) suspensa man-
 neant. Quum itaque interim, antequam
 feudum imperatori atque imperio fuerit adper-
 tum, nullum eidem ad illud petendum nascatur
 ius, quin potius dubium videatur atque
 incertum, num data exspectatiua ipsi umquam
 sit profutura: eo minus sane feudorum titu-
 los atque insignia in antecessum vsurpare pote-
 rit, quo magis eorum vsus vel ipsam territo-
 riorum possessionem innuit, vel saltem ius in
 iis iam aduersum, & proinde reale (c) in-
 dicat atque inuoluit. Quis quaeso negabit ius,
 quod cuidam ad rem competit, non iisdem
 gaudere effectibus, qui ex iure in re solent
 oriri? Ius quod exspectatiua in feuda imperii
 tribuit, non aliud est, quam ad rem con-
 ditionale. Ius contra titulorum atque insigni-
 um, quibus, vel propter utile regionum do-
 minium, vel propter ius, ex prouidentia
 maiorum sanguinisque beneficio enatum,
 ad istas quandoque adspirandi, vtuntur,
 non nisi ex iure in re trahit originem,
 siqui-

(b) Compara §§. V. & VII.

(c) Prout pluribus probare
 haftenus conati fuimus.

liquidem dominium & ius hereditarium inter species iuris in re locum tenere nemo ignorat. Qua igitur ratione expectatiuarius illustris titulos sibi vindicabit atque insignia, qui non ius in re, verum ius ad rem, & ne hoc quidem purum, sed ad euentum adperturæ restrictum, fuit consequutus? Nihilque refert, vtrum expectatiua sit determinata, an indeterminata. Neutra vasallo ius in ipso imperii feudo concedit, sed illud existente demum conditione adipiscendi facultatem largitur. Neutra ergo dominium clientelare tribuit, sed die tandem veniente istud ab imperatore exigitur, adeoque neutri expectatiuarius iuris in re effectibus interim frui licebit.

XV.

OBSERVANTIA IMPERII R. G. HVIC SENTENTIAE ADSTIPVLATVR.

Quae quin in ipsis rerum argumentis obtineant, nullum plane est dubium. Quamquam enim sibi quis facile persuadere possit, ac si alia omnia in viridi vigeant obseruantia, quum

quum tot S. R. I. principes iuris, ex expectatiua descendens, in titulis pariter atque in insignibus mentionem iniiciant: attamen hunc morem, aliis plane praefidiis munitum, non ubique obseruari, quin potius longe plura eorum, qui illis non vtuntur, exempla exstare experientia teste edocemur. Augustae domui Brandenburgicae in feuda ducum Brunsvicensium & Luneburgensium (a) MAXIMILIANVS II., in ducatum Holsatiae (b) MAXIMILIANVS I. in terras quasdam (c) Anhaltinas & prouincias comitum Limburgi (d) LEOPOLDVS imp. expectatiuas concessit. Porro familia augusta Saxonica in feuda (e) Friderici Vlrici, ducis Brunsvicensis, & comitum Hanouiae ac Schwvartzburgicorum (f) a FER-

G DI.

(a) Teste CHRISTOPH. HERMANNO SCHWEDER in *theatr. hist. praetens. & controuer. illustr.* T. I. L. II. sect. VII. Cap. 21. p. 491.

(b) IDEM *ibidem* Cap. 23. p. 491. ubi se id ex archiuo regio accepisse tradit, quum alii CAROLVM V. expectatiuae auctorem nominent.

(c) ID. *ib.* Cap. 22. p. 491.

(d) ID. *ib.* Cap. 13. p. 433.

(e) Saluo iure, quod Brandenburgicis ex expectatiua esset quaesitum, vt docet C. H. SCHWEDER I. d. T. II. L. III. sect. XXXIII. subsect. I. Cap. 6. p. 460.

(f) ID. *ib.* Cap. 2. p. 445. & Cap. 14. p. 476.

DINANDO II., in ducatum Lauenburgicum (g) a MAXIMILIANO I.; in principatum Anhaltinum (h) a FERDINANDO I.; & linea Ernestina in comitatum Isenburgicum & Budingensem (i) a RVDOLPHO II. exspectatiuas acceperunt. Eodem iure Fridericus dux Megapolitanus a MAXIMILIANO I. impetrauit, vt aliquando in semissem (k) landgrauatus Leuchtenbergensis succederet. Comolures alios, exspectatiuas in feuda imperii adeptos, ex *theatro praetensionum*, quod CHRISTOPHORVS HER-

MAN-

(g) ID. *ib.* Sect. XXXIII. Cap. V. p. 440. adde supra §. VII. in not. litt. b.

(h) ID. *ib.* Sect. XXXIII. *subsect.* I. Cap. 14. p. 459. Feuda tamen, quae Anhaltini ab ecclesia Magdeburgensi repetere solebant, a Friderico Wilhelmo electore Brandenburgico per pactum, a 1681. cum Ioanne Georgio principe Anhaltino initum, ab hoc vinculo iam soluta, exspectatiuae iure Brandenburgicis aduente LEOPOLDO promissa fuerant, vid. EVM. D. T. I. L. II. Sect. VII. Cap. 22. p. 491.

(i) ID. *ib.* T. II. L. III.

Sect. XXXIII. *subsect.* 2. Cap. 1. p. 488.

(k) Semissem enim aerario imperii reseruauit. Postea tamen Megapolitanis non profuit exspectatiua, siquidem Maximiliano Adamo, vltimo familiae Leuchtenbergensis a 1646. obuenti, Albertus Bavariae dux, qui eius forem in matrimonio habebat, successit; eiusque stirpe Maximiliani Philippi, proscriptionem imperii passi, morte extincta in principem Lambergenssem a IOSEPHO landgrauatus collatus fuit. Rem enarrat laudatus SCHWEDER *ib.* Lib. III. Sect. XXIII. Cap. 2. p. 268.

MANNVS SCHWEDER cum orbe erudito communicauit, haut difficili negotio (1) colligere liceret, nisi ex illorum, quos modo recensuimus, exemplis obseruantia imperii R. G. abunde pateret. Haec saltem intuentes, ad ea, quae veluti quotidie oculis nostris solent obuersari, simul respiciamus; istosque expectatiuarios illustres nec titulos feudorum sibi tribuendos, nec eorum insignia suis iungenda curare statim animaduertemus. Quae itaque dum in plurimis specialibus exemplis deprehendimus, ex iis non immerito vniuersalem hanc propositionem eruere videmur, quod scilicet sola expectatiua in feuda imperii usum titulorum atque insignium non soleat impertire.

XVI.

EAQVE IUR. PVBL. INTERPRETVM ADSENSV CONFIRMATVR.

Ne tamen ea in re genio nostro nimis indulgisse aestimemur, virorum publici iuris peritiss-

G 2

ritif-

(1) Adeas interim vir. ill. *in diss. de expect. in feud. imp.*
IOAN. IACOB MASCOV §. V. & seq. p. 7. & seq.

ritissimorum ad sensum in medium proferamus
 necesse est.) Neque hunc nobis praebere recu-
 sat IOANNES PETRVS A LVDEWIG, qui,
 de titulis in pactis successoriis & expectatiuis
 non numquam adhibitis (a) commentatus,
 „ inde est, ait, „ quod illa quandoque ter-
 „ ritoria in titulo adhibeantur curiali, in quae
 „ principi vel pacti successorii aliqua spes est vel
 „ expectatiuae. Exemplo sit in Austriaco
 „ titulo ducatus Wurtembergicus. Alia con-
 „ gessit FELTMANNVS *de tit. hon. c. 21. 22.*
 „ §. 22. Quod tamen alii imitari negligunt,
 „ QVORVM MVLTI TVDO FACIT REGVLAM.
 Vbi quamquam de insignibus nihil addiderit;
 eadem tamen de his, pari cum illis passu am-
 bulantibus, omnino valebunt. His quoque
 quodam modo suffragatur (b) AVCTOR ELE-
 CTOR. IVR. PVBLICI, cuius verba ipsa au-
 dire non erit iniucundum. Is ita: *Es ist*
unter grossen Herren, Kœnigen und Fürsten,
 ab-

(a) In *diff. iur. Rom. & Germ. in titulo imperiali diff. VIII. §. 7. not. nn. Tom II. Lib. III. opusculor. miscellor. col. 1019.*

(b) *Tom. II. Part. II. Fasc. VIII. in praefat. p. 146. & 147.*

absonderlich aber im Römischen Reich nichts ungewöhnliches, daß dieselbe die Lande, worauf sie eine Praetension haben, in ihre Titul setzen. Die Exempla sind bekantter, als daß es nöthig wäre, solche anzuführen. Nicht allein aber wird dießfalls auf solche Praetensiones gesehen, welche ein oder der andere als gegenwärtig und schon erschienen achtet, sondern auch auf die, welche nur in eventuellem Anwartsungs-Recht beruhen. Doch ist die Gewohnheit in diesem letzten Fall nicht universaliter gebräuchlich gewesen, und wird von einigen der Titul solcher anwartenden Lande gebraucht, von andern nicht. Dein quidem pergit: eine Regel in der Sache zu geben, derßte wol schwer fallen, eben darum, weil die Observantz darinn ungleich im Reich angemercket wird; verum si expectatiuariorum illustrium exempla perlustraturus fuisset, non tantum plerosque a titulis, adde,
 G 3 & ab

& ab insignibus abstinere, sed & omnes, qui istis vtuntur, non ex ipsa expectatiua quin aliunde potius id sibi ius vindicare, adeoque illorum numerum obseruantiae regulam formare, facili negotio intellexisset.

XVII.

ALIISQVE ARGVMENTIS ILLVSTRATVR.

Non parum roboris nostrae sententiae inde praeterea accedit, quod in pactis de successione feudali initis, quae confraternitates adpellantur, mos titulorum atque insignium gerendorum non sit vsitatus. Id quod suis demonstrant exemplis familiae Augustae, Brandenburgica, Saxonica atque Hassiaca. Neutra earum curam titulorum habet atque insignium, vt vt talem (a) pactionem iam dudum secum inuicem conflauerint. Immo si vel maxime imperatoris confirmatio, quae nec illis deest,

(a) Legas, si lubet, quae de Lib. II. Sect. VII. Cap. 14. p. 436. & T. II. L. III. Sect. SCHWEDER l. d. Tom. I. XXXIII. Cap. 2. p. 432.

fuerit subsequuta; ne tunc quidem aliter res sese habebit. Etenim dominus, cui inuito vafallus obtrudi nequit, conuentionem adprobando in id tantum consentit, vt alter, alterius stirpe extincta, eius feuda adquirat, in eumque, quo haec conditio exstiterit, euentum feudi collationem promittit. Ius ergo quod pacifcenti inde enascitur, non aliud est, quam ad rem conditionale, quod iam titularum atque insignium vsum, quem ius in re producit, nequaquam largiri poterit. Ac vero ex confraternitatibus ductum argumentum (b) ad

(b) Quamobrem in lite, und in denen bekannten Erb-
 quae inter potentissimum Prus-
 siae regem & ducem Strelicensen-
 se titulis & insignibus Megapo-
 litanis agebatur, hic quoque a
 confraternitatibus ad expectati-
 onas argumentatus est, dum in-
 quit: daß Ihre Königl. Ma-
 jestät und Dero Marggraflichen
 Stamms Collateral-Agnaten Lbd.
 Lbd. das Wapen des Fürstlichen
 Hauses Mecklenburg, wegen
 einiger in lediger Gottes Händen
 und vielleicht noch in weiter
 Hoffnung bestehender Anwar-
 rung, auf eine solche bißher
 im Heiligen Römischen Reiche
 Verbrüderungen selbst nicht ge-
 wöhnliche Art und Weise - an-
 nehmen; quae verba leguntur, in
 dem Memorial und Protestation
 Ihrer Hochfürstlichen Durch-
 lauchtigkeit zu Mecklenburg-
 Strelitz &c. &c. an die Hoch-
 löbliche Reichs-Versammlung, die
 Königl. Preussischer und Hoch-
 fürstl. Brandenburg-Culm- und
 Onolzbachischer Seits angemasse-
 re Führung des Hochfürstlichen
 Mecklenburgischen Tituls und
 Wapens. betreffend in elect. iur.
 publ. l. d. p. 152.

expectatiuas feudales eo tutius adplicatur, quo adcuratius vtraque conuentio in eo conspirat, quod non nisi sub conditione contrahatur. Quid? quod conditio, quae expectatiuae determinatae adiicitur, dum v. g. sub futura vasalli refutatione indulgetur, rarioris plerumque euentus est, atque ideo plus omnino spei in se continet, quam vllum confraternitatis pactum. Quodsi denique expectatiua in tale feudum concessa fuerit, quod superiorem quamdam, qua expectatiuarius nondum gaudebat, dignitatem habet adnexam; eius titulos atque insignia sibi ipsi (c) vindicare eo minus licebit, quo magis alioquin imperatoris iura inuaderet. Certe omnes, qui proceres imperii cooptantur, aut ad superiores ordines euehuntur, sicuti ipsam dignitatem ab imperatore & quodammodo ab imperio obtinent, ita & eiusdem notas & symbola ex eodem fonte recipere oportere inter omnes constat.

XVIII.
 (c) IO. WILH. WALD. 19. & AVCTOR. *elect. iur.*
 SCHMIEDT l. d. §. VII. p. *publ. l. d. in praef. p. 149.*

XVIII.

QVOTIES INVESTITVRA EVENTVALIS AD
EXSPECTATIVAM ACCEDIT, IVS TITV-
LORVM ATQVE INSIGNIVM INDE
DERIVARI POTERIT.

Quamquam itaque expectatiuario illustri nec
indoles negotii, nec obleruantia imperii vsum
titulorum atque insignium largiantur: haut ta-
men plane defunt eorum exempla, qui nomi-
na ac symbola feudorum, in quae expectati-
uas adepti sunt, suis iungenda curare solent.
Haec vero sententiae veritatem non videntur
imminuere, siquidem, vt supra saepe mo-
nuimus, non ex ipsa expectatiua feudali, sed
ex fundamentis longe aliis promanant. Inue-
stitura euentualis, qua non numquam exspe-
ctatiua munitur, inter ea primum meretur lo-
cum. Neque tunc fere res aliter sese habere
potest, dummodo eam huius inuestiturae in-
dole dimetiri volueris.

„ Inuestitura enim, vt
verba viri illustris GEORGII LVDOVICI BOEH-
MERI (a) nostra faciamus, „ qua dominium

H clien-

(a) In egregio libro de indo- §. LVIII. p. 82. & §. LVII.
le & nat. expect. & inn. feud. p. 81.

„ clientelare eiusdem rei alteri , vna cum va-
 „ fallo possessore , non nisi in euentum , quo
 „ vasallus possessor defecerit , confertur , si
 „ multanea euentualis , vel simpliciter euen-
 „ tualis vocatur. Sicuti iam per omnem in-
 uestituram dominium vtile , & per simultane-
 am condominium clientelare acquiritur : ita
 & per inuestituram euentualē condomini-
 um feudi euentuale , scilicet in adperturae euen-
 tum , a domino in coinuestitum transfertur.
 Quamobrem haec aequae ac quaelibet alia in-
 uestitura interuenientibus (b) symbolis traditis-
 que olim vexillis , quibus (c) insignia fuerant
 intexta , peragebatur. Nullum itaque super-
 est dubium , quin haec inuestitura , si ad ex-
 spectatiuam accesserit , quum dominium euen-
 tuale , adeoque ius in re tribuat , eius quo-
 que producat effectus , vt expectatiuario , siue
 potius euentualiter inuestito (d) titulos sibi at-
 que

(b) III. G. L. BOEHMER ca , quarum confraternitatis pa-
 I. d. §. LVIII. p. 104. eta euentuali inuestitura a CA-
 (c) Vid. supra §. XII. ROLO III. firmata sunt , al-
 (d) Hinc ergo familiae au- terius prouinciarum titulos & in-
 gustae Saxonica atque Hassia- signia eo maiori iure sibi tri-
 buere

que insignia vindicare liceat. Inde est, quod familia augusta Saxonica ducatum Iuliae, Cliviae & Montium titulis vtatur atque insignibus. In Iuliam & Montes iam a FRIDERICO III. a. c^o cccc lxxxiii. Albertus dux expectatiuam acceperat cuentuali inuestitura (e) munitam, quam dein MAXIMILIANVS I. a. c^o cccc lxxxvi. & c^o cccc lxxxv. confirmauit, & ad Ernestum fratrem extendit. Et quamuis postea, Guilielmo a. c^o l^o xi. ob-

H 2 unte,

bucere possent; quo clarioribus verbis eorum vsus in ipsis litteris imperator indulgit, dum ait: vnd auch an iedvoeder Seitten die Wappen, Insigel vnd Banire zu einem ewigen Vrkund solcher rechten vnd Mit-erbschafft vnd Gemeinschafft in Schimpff, Ernst vnd allen Sachen, Enden vnd Stadten f^uhren, tragen, sich darvon schreiben, nennen, vnd auch derer offentlichen gebrauchen sollen vnd mogen, in aller der massen, als ob ieglicher Theil vnder ihn zu des andern F^urstenthumben, Graffschafften, Herrschafften, Landen, Stadten, Vesten, Bur-

gen, Leuten, G^utern vnd Zugeh^orungeⁿ, von rechter nat^urlⁱcher vnd erblicher Geburt, vnd von Vetterlichen Gesippe, darzu v^ueren geborn; vid. Kayser Carols des vierdten confirmation vnd Lebenbrieff uber die Erbverbruderunge der Heuser Sachsen vnd Hessen sub dat. an S. Lucien tag, a. 1373. in ACTIS in Sachen die F^urstl. Marburg. Succession belangend Giesae 1615. in fol. impressis ibique in docum. ad deduct. causae principal. lit. H. p. 28.

(e) Diploma exhibit IO. LIMNAEVS iur. publ. T. II. L. V. n. 12.

unte, eius gener Ioannes dux Cliuiaie prouincias occupasset: ius tamen gentis Saxonicae in pactis dotalibus filiae Sybillae, cum Ioanne Friderico electorali tum principe initis, agnitum, quin & spes successione in terras Cliuenses eidem subiuncta fuit. Quae pacta a. c15 10 XXXXIII. CAROLVS V. habuit (f) rata, & Ioanne Guilielmo vltimo duce defuncto RVDOLPHVS II. demum a. c15 10 CX. domum Saxoniam de (g) istis ducibus inuestiuit.

XVIII.

ALII EXPECTATIVARII ILLVSTRES, QVI
TITVLIS ATQVE INSIGNIBVS VTVNTVR,
PACTO VEL TRANSACTIONE PLE-
RVMQVE ID SIBI IVS STIPVLA-
TI SVNT.

Denique ius titularum atque insignium frequentissimam ex pacto vel transactione duxit origi-

(f) Rem enarramus ex C. H. SCHWEDERO l. d. T. II. Lib. III. Sect. XXXIII. Cap. I. p. 424.

(g) Litteras habes in scripto,

cui titulus: *Gründliche Information des Hauses Sachsen Gerchsamme an die Hertzogthümer Jülich, Cleue und Berg in adp. doc. n. XVII. p. 143.*

riginem. Etenim vel ipsa conuentio, qua expectatiua litium componendarum causa fuit introducta, eorum concedebat usum, vel, dum illam imperator indulserat, postea denique expectatiuarius illustris eundem sibi a possessore stipulabatur. His itaque fundamentis pleraque expectatiuariorum illustrium inniuntur exempla. Ita Ioachimo electori Brandenburgico (a) transactio, cum Georgio & Barnimo a. 1528 inita, expectatiuam in vniuersam Pomeraniam & sigillatim ius titulorum atque insignium (b) tribuebat. Eadem familia augusta iam inde ab a. 1532. in ter-

H 3 ras

(a) Iam a. 1330. LVDOVICVS Bauarus inter filium Ludouicum Marchionem Brandenburgicum & Barnimum III. ducem Stettinensem ita lites composuit, vt deficientibus masculis heredibus in ducatu Stettinensi Marchiones Brandenburgenses succederent. Quod quum a. 1464. contingeret, & vltioris Pomeraniae Duces feuda agnatorum sibi vindicarent; pax a. 1499. condita ideo sanciuir, vt vniuersae prouinciae expecta-

tiuae iuri subessent, vt refert. I. P. A LVDEWIG in *Germ. Princ. L. II. c. 2. p. 562. & 563.* Transactionem exhibet IO. CHRISTIAN LVNIG in *Reichs-Archive Part. spec. Cont. II. Abtheil. III. Absch. III. p. 236.*

(b) Inde & pax Osnabrugensis titulorum atque insignium Pomeraniae usum domui Brandenburgicae referuauit; vid. INSTR. P. O. Art. X, §. 11.

ras Megapolitanas expectatiuam (c) adquisiuit, quae, quum non nullae prouinciae, Succis caesae, principatibus (d) Suerinensi & Ratzeburgensi Megapolitanis compensarentur, & in hos quoque (e) fuit extensa. Titulis atque insignibus (f) anno demum MDCCVIII., quo potentissimus Prussiae rex FRIDERICVS cum duce Suerinensi Friderico Guilielmo ea de re pactum conflat, domus augusta Brandenburgica (g) uti

(c) Origines huius expectatiuae exhibet die kurtze vnd documentirte Information von dem Ursprung und Verfolg des Königlich Preussischen vnd Marggräfllich Brandenburgischen Euentual-Successions-Recht an den samtlischen Mecklenburgischen Reichslehen, apud ANTON. FABRVM in der Staats-Cantzley Tom. XIII. Cap. I. p. 1. & seq.

(d) INSTR. PAC. OS-NABR. Art. XII. §. 1.

(e) Vid. *Extrakt aus Kayfers Leopoldi confirm. general. vom 24. Sept. 1661.* & *Extrakt aus dem Kayserl. Haupt- oder General-Reichstehnbrief Churfürst Friederich Wilhelms zu Brandenburg*

ertheilt, in der Staats-Cantzley l. d. p. 127. & 129.

(f) Vid. *Cap. Schreibens von Ibro Königl. Maiestat in Preussen an des Herrn Hertzog Adolph Friederich zu Mecklenburg-Strelitz Durchlaucht sub dat. Oranienburg d. 20. April. 1708. in der Staats-Cantzley l. d. p. 36.*

(g) De titulis atque insignibus Frisiae orientalis, expectatiuae iure a. 1694. a LEOPOLDO in familiam Aug. Brandenburgicam collatae, nihil addimus, quum ea in re nobis otium fecerit vir. ill. IO. IAC. MOSER in der *Einleitung zum Reichshoffraths-Proceß* T. I. p. 412.

coepit. Similiter controuersiae (h) inter serenissimas familias Hassiacam atque Nassauicam de Comitatibus Cattimeliboci & Deciae olim agitatae, per Ottonem Henricum Palatinum, Augustum electorem Saxonicum, Guilielmum ducem Iuliae & Christophorum ducem Wurtembergiae a. 1577. ita fuere sublatae, ut ad serenissimam gentem Nassauicam, stirpe masculina Hassiaca quandoque intereunte, vel superior vel inferior comitatus Cattimelibocensis deuolueretur, titulorum vero atque insignium usus (i) utrique esset communis. Pari denique ratione serenissimi landgrauii Hassio Darmstadini quum ipsam expectatiuam tum titulos atque insignia comitatum Isenburgici & Budingensis adepti sunt. Iam quidem (k) a. 1600. Georgius

(h) Earum. fundamenta leguntur in IO. WILH. IMHOFFII *notiz. S. R. I. procer. Lib. III. Cap. VII. §. 3. & seq. p. 240. & in consil. Marburg. Vol. II. Conf. V. p. 11. & seq.* quod IOAN. OLDENDORPIVM auctorem agnoscit.

SCHWEDER in *theatr. praetens. Tom. II. Lib. III. Sect. XXVI. Cap. I. p. 297.*

(k) Darmstadini a. 1600. partem quamdam ditionum Isenburgicarum ab Henrico Comite emtionis titulo iam adquisuerant. Verum agnati hanc alienationem, tamquam pactis familiae contrariam,

(i) CHR. HERM.

orgius II. landgravius Darmstadiensis ditiones
Isenburgicas, quarum possessores criminis lae-
sae maiestatis & fractae pacis tum temporis
rei postulati & damnati fuerant, a FERDI-
NANDO II. sollempni inuestiturae ritu accepit;
sed in comitiis Ratisbonensibus a
CLODOXXXII. aduente FERDINANDO III. de
iure suo cum Isenburgicis transgens, ditiones
omnes, si a quibusdam locis discesseris, iis-
dem restituit, sibi & posteris expectati-
uam (1) dumtaxat vsunque titularum at-
que insignium reserua-
uit.

NOBI-

riam, impugnantem litem illis in
camera Spirensi inferebant. Vbi
licet a. 1610. obtinerent, Darm-
stadini tamen, reuisionis remedio
vrentes, in possessione perman-

bant; teste I. W. IMHOF l. d.
Lib. VI. Cap. 7. §. 5. p. 407.

(1) C. H. SCHWEDER
l. d. *Tom. II. L. III. Sect.
XIII. subsect. 2. Cap. 1. p. 204.*

NOBILISSIMO DOCTISSI-
MOQVE
IOHANNI LAMBERTO LAMERS,
IUVVENI VIRO AD PRAECLARA QVAEVIS
ADSVRGENTI

S. D. P.

IOHANNES HENRICVS SCHRAMMIVS,

TH. D. ET PROF. PRIMAR. CONSIL. ECCL. ET SVPERINTENDENS,
ACAD. SENIOR ET H. T. PRORECTOR.

*S*criptis in publicum prodire tum demum lau-
dabile, & honorificum, quando non nu-
gis, non crambe saepiculae ad taedium
vsque recocta, charta oneratur, & tandem
tinearum fit pabulum. Scilicet insanabile scribendi
cacoethes ita inualuit, ut multi folia, ineptis re-
ferta somniis, paullo sagacioribus & doctioribus
videnda exponere non vereantur, hunc esse opi-
nantes verum inclarescendi modum. Tu, nobilif-
sime LAMERS, alia esse incedendum via recte
iudicas. Elegisti Tibi uti studiorum hactenus du-
cem felicissimum, ita nunc praesidem, virum ce-
leberrimum, Astraeae suam in hac Academia glo-
riam restituere laborantem, & disputationis infi-
gne

gne argumentum, rarum, & forte nunquam
adhuc tentatum, ex quo uti in ius publicum in-
signe commodum, ita in Te apud doctos existi-
matio dimanare potest. De insignium & ti-
tulum iure agentes, non steriles tractatis
quaestiones: num eorum vius ex expectati-
ua in feuda imperii descendat, an ex aliis
demum fundamentis promanet? Quod insti-
tutum magno expedit opere, laudibusque ple-
num est; nec modo iucundum, sed & fructuo-
sum; Tibi quoque, vir iuuenis doctissime, in-
signia adfert ornamenta, vel potius ea auget, quae
iam tum Berolini, Marburgi, & in hac Aca-
demia, honestis rebus, singulari diligentia, mo-
destia, morumque elegantia, ad multorum, stul-
titia suam fortunam decoquentium, inuidiam
Tibi parasti. Gratulor hoc conatus, & video,
datum esse virtuti Tuae locum, ut maiora in
hoc gloriae curriculo facias spatia, atque hoc
ipso insignibus Tuis gentilitis augmentum ad-
quiras. Vale florentissime, mihiq; amicissime
LAMERS, atque res Tuas age feliciter.
D. Herbornae ipsis Kalendis Augusti clo lv cc.l.

PRAE-

PRAENOBILISSIMO ET DO-
CTISSIMO
RESPONDENTI,
IVRIVM CANDIDATO DIGNISSIMO

S. P. D.

PRAESES.

Ex eo statim tempore, quo mihi Marburgensibus nomen dedisti, mihi suavissime LAMERS, non potui non praeclaram Tuam indolem, atque incredibile discendi studium, cum summa modestia morumque probitate coniunctum, & admirari & amare quam maxime. Spem, quam tum de TE concipiebam, mox auxit singularis Tua diligentia, quam ad legitimam scientiam ex veris fontibus hauriendam dies noctesque contulisti. Mihi, ius civile pariter ac canonicum, atque historiam regni imperique Romano-Germanici explicanti, tantum dedisti operae, ut paucos inter commilitones habueris pares, superiorem omnino neminem. Nec sane ullum verbum praeterire passus es, quod non Tuo iudicio

dicio probe ponderasses. Quo magis TIBI quid du-
bium, quo magis quid penitus reconditum vide-
batur; eo ampliozem ad id cognoscendum adhibu-
isti curam, eoque saepius ulteriores illorum ex-
planationes a me desiderasti. Eruditionis, tantis
laboribus partae, specimina mihi obtulisti plane
egregia, quum, me ad hanc musarum sedem se-
quutus, in recensendis actis & concipiendis sen-
tentiis quotidie TE exerceres. Iam & publicum
accedit industriae documentum, vel eo nomine in
primis laudandum, quod insignes Tuos, quos in
studiis historiae Germanicae fecisti, progressus v-
bique prodat. Non sane humanitatis sensu tangi
viderer, nisi maximam inde caperem laetitiam,
TIBIque tale ingenium, illustri AVO talem nepo-
tem, mibique talem auditorem ex animo gratu-
larer. Aegre TE quidem ex meis dimitto ample-
xibus, attamen TE votis prosequor abeuntem,
Deumque supplex veneror, ut TE saluum seruet
atque felicem, omniaque ex voto TIBI succedere
iubeat. Vale, & quocumque nos fata trahant,
me amare perge. Dabam Herbornae ad. d. III.
m. Augusti. A. R. S. c1o l0 cc l.

ULB Halle

3

006 398 758

X 2203435

Sb.

V017
VD 18

NUM EXSPECTATIVA IN FEVDA IMPERII
IVS TITVLORVM ATQVE INSIGNIVM
TRIBVAT?

509

1750,1^b

N3

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO GVILIELMO V.

PRINCIPE ARAVSIONENSI ATQVE
NASSAVICO HEREDITARIO, RELIQVA.

PRAESIDE
DIETER. CHRISTOPH. IHRINGK,

IVR. DOCT. ET PROF. ORD.

PVBLICE DISQVIRIT

IOANNES LAMBERTVS LAMERS,
VESALIA CLIVENSIS.

AD D. VI. M. AVGVSTI A. R. S. c1750.

HERBORNÆ, EX OFFICINA REGELINIANA.

